

KAMIL ADAMCZYK

Prawne i instytucjonalne ramy programu rozwoju energetyki jądrowej w Republice Korei

Institutional and Legal Framework of Nuclear Power Programme in the Republic of Korea

Abstract

After the end of the Korean War in 1953, the Republic of Korea was one of the poorest countries in the world, but now it is one of the most technologically advanced nations and one in the field of nuclear energy. This paper aims to give an overview of the legal and institutional framework for the Korean nuclear power programme. The paper is divided into three parts. The first part presents a brief history of the Korean nuclear power programme. In the second part, the key international legal instruments in nuclear energy, to which the Republic of Korea is the party, are enlisted, as well as the main national legislative acts applicable to the nuclear power sector. The institutional framework for the Korean nuclear power programme is also discussed in detail. The key government authorities and other entities involved in implementing the nuclear power programme are divided into two groups – those promoting nuclear energy and those ensuring nuclear safety, security and nonproliferation. The final section, with conclusions, identifies the main differences between the legal and institutional arrangements for the nuclear sector in the Republic of Korea and Poland.

KEYWORDS: nuclear power, nuclear law, nuclear safety, nuclear regulatory body, Republic of Korea

SŁOWA KLUCZOWE: energetyka jądrowa, prawo energii jądrowej, bezpieczeństwo jądrowe, dozór jądrowy, Republika Korei

KAMIL ADAMCZYK – magister prawa, ORCID – 0009-0003-8549-001X,
e-mail: kamil_adamczyk@hotmail.com

Celem artykułu jest scharakteryzowanie kluczowych aktów prawnych oraz organów i instytucji państwowych tworzących prawno-instytucjonalne ramy koreańskiego programu rozwoju energetyki jądrowej, z uwzględnieniem ich genezy i ewolucji. Realizowany od dekad koreański program energetyki jądrowej powszechnie jest bowiem uznawany za jeden z najbardziej udanych i konsekwentnie wdrażanych tego typu programów przemysłowych na świecie, dzięki któremu Republika Korei jest obecnie nie tylko jednym z największych producentów energii jądrowej, ale też globalnym eksporterem technologii jądrowych.

Należy podkreślić, że polska literatura naukowa dotycząca prawa energii jądrowej nie jest obszerna i dotyczy głównie regulacji krajowych^[1]. Nie poświęcono dużo miejsca na zagadnienia przepisów państw trzecich lub kwestie prawoporównawcze. Koreańskie rozwiązania prawno-instytucjonalne w tym obszarze też nie były do tej pory przedmiotem zainteresowania polskiej doktryny, stąd próba wypełnienia tej luki przez niniejszy artykuł.

1 | Ustrój prawno-polityczny Republiki Korei

Do 1987 r. w Republice Korei funkcjonował autorytarny system rządów, który ukształtował się w wyniku przeprowadzonego w 1961 r. przez generała Park Chung-hee przewrotu wojskowego. W jego rezultacie władzę przejęła Najwyższa Rada Narodowej Rekonstrukcji (Wojskowa Rada Rewolucyjna), sprawując rządy oparte w praktyce na prawie wojskowym, ale jednocześnie silnie zorientowane na rozwój gospodarczy kraju. W 1962 r. uchwalono konstytucję, która wprowadziła prezydencki system rządów^[2]. W latach 1987-1998 nastąpiła stopniowa demokratyzacja ustroju politycznego kraju, w wyniku której przybrał on formę republiki półprezydenckiej, zbliżonej do ustroju Republiki Francuskiej^[3].

¹ Zob. m.in.: Tomasz R. Nowacki, „Nuclear Power on the Vistula River. Law and Policy in Shaping Energy Future of Poland” *Prawo i Więź*, nr 3 (2020): 182-209; idem, „Prawo energii jądrowej w Polsce w obliczu wdrożenia energetyki jądrowej. Wybrane wyzwania i potencjalne obszary zmian” *Bezpieczeństwo Jądrowe i Ochrona Radiologiczna. Biuletyn Informacyjny Państwowej Agencji Atomistyki*, nr 3 (2024): 5-19.

² Zob. Anna Michalak, Jarosław Sułkowski, *System konstytucyjny Korei Południowej* (Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 2012), 10.

³ Ibidem.

Na czele państwa stoi posiadający silną pozycję ustrojową prezydent wybierany w powszechnych wyborach na jedną pięcioletnią kadencję. Kieruje on polityką państwa przy pomocy mianowanego przez siebie premiera^[4] i Rady Państwa^[5]. W skład tego organu, poza prezydentem i premierem, wchodzi od 15 do 30 powoływanych przez prezydenta (na wniosek premiera) ministrów^[6]. Władzę ustawodawczą tworzy jednoizbowe Zgromadzenie Narodowe wybierane na czteroletnią kadencję, w skład którego wchodzi nie mniej niż 200 deputowanych^[7]. System sędowniczy tworzy z kolei Sąd Najwyższy oraz sądy powszechne różnych szczebli, do których zalicza się sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe^[8]. Ponadto, funkcjonują sądy szczególne oraz sądy wojskowe. Sąd Konstytucyjny jest z kolei organem powołanym do badania zgodności aktów normatywnych z konstytucją oraz wykonywania innych zadań wskazanych w konstytucji i ustawach^[9].

Z uwagi na przyjęty model ustrojowy państwa system prawny w Republice Korei różni się od tego funkcjonującego w Polsce. Zhierarchizowany system źródeł prawa obejmuje następujących pięć poziomów aktów prawnych^[10]:

1. Konstytucję;
2. ustawy, nadzwyczajne rozporządzenia egzekutywy (rządu) oraz prawo międzynarodowe;
3. dekrety Prezydenta, Regulaminy wewnętrzne Zgromadzenia Narodowego, Sądu Najwyższego, Sądu Konstytucyjnego i Narodowej Komisji Wyborczej;
4. rozporządzenia premiera i ministrów;
5. akty prawa wewnętrznego oraz akty oprawne organów samorządu terytorialnego.

Dla funkcjonowania sektora jądrowego, poza ustawami i aktami prawa międzynarodowego, kluczową rolę mają dekrety prezydenta, których funkcja jest zbliżona do tych jakie w Polsce mają rozporządzenia Rady Ministrów.

⁴ Zgodnie z art. 86 ust. 1 Konstytucji Republiki Korei premier obejmuje funkcję po zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Narodowe.

⁵ Zob. *Nomenclature and Hierarchy: Basic South Korean Legal Sources* (1995), 6.

⁶ Art. 88 ust. 2 Konstytucji Republiki Korei.

⁷ Art. 41 ust. 2 Konstytucji Republiki Korei.

⁸ Zob. Michalak, Sułkowski, *System konstytucyjny Korei Południowej*, 72.

⁹ Art. 111 Konstytucji Republiki Korei.

¹⁰ Zob. Michalak, Sułkowski, *System konstytucyjny Korei Południowej*, 98.

Istotne znaczenie mają również rozporządzenia premiera, które wydawane są w sprawach pozostających we właściwości m.in. Ministerstwa Planowania i Budżetu oraz Ministerstwa Legislacji Rządowej^[11].

2 | Energetyka jądrowa w Republice Korei

Początki programu rozwoju energetyki jądrowej w Republice Korei sięgają lat pięćdziesiątych XX w. i są powiązane z geopolityczną rywalizacją mocarstw, jaka nastąpiła na Półwyspie Koreańskim po II wojnie światowej. W jej rezultacie Półwysep Koreański został podzielony na dwa wrogie sobie państwa należące do rywalizujących ze sobą bloków polityczno-gospodarczych – Koreańską Republikę Ludowo-Demokratyczną (Koreę Północną) będącą w ścisłym sojuszu ze Związkiem Radzieckim oraz Republikę Korei (Koreę Południową) sprzymierzoną ze Stanami Zjednoczonymi. Choć z dzisiejszej perspektywy wydaje się to zaskakujące, badania nad technologiami jądrowymi na Półwyspie Koreańskim zainicjowała – bardziej uprzemysłowiona wówczas – Korea Północna, która już w 1952 r. (a więc jeszcze w trakcie trwania wojny koreańskiej) utworzyła ona pierwszy na Półwyspie Koreańskim Instytut Badań nad Energią Jądrową z siedzibą w Pyongyang, nawiązując jednocześnie bliską współpracę w tym zakresie ze Związkiem Radzieckim. Zaledwie rok później Stany Zjednoczone ogłosiły program Atoms for Peace w ramach którego przewidziana została pomoc techniczna i naukowa w zakresie technologii jądrowych dla objętych tym programem krajów sojusznicych w tym m.in. Republiki Korei (a także m.in. Izraela, Iranu i Tajwanu).

W następstwie Programu Atoms for Peace w 1956 r. Stany Zjednoczone zawarły umowę o współpracy w dziedzinie pokojowego wykorzystania energii jądrowej z Republiką Korei^[12]. Umowa ta przewidywała wymianę informacji między obu krajami m.in. w zakresie: „projektowania, budowy i eksploatacji [...] jądrowych reaktorów energetycznych i badawczych”. Na podstawie ww. umowy nawiązana została współpraca pomiędzy

¹¹ Zob. „The Korean Legislative system” *Korean Law via the Internet*, 22.11.2024. http://www.koreanlii.or.kr/w/index.php/Legislative_system.

¹² Agreement for Cooperation between the Government of the Republic of Korea and the Government of the United States of America concerning Civil Uses of Atomic Energy, 1956.

amerykańskim i koreańskim przemysłem w obszarze energii jądrowej, która doprowadziła do zbudowania pierwszej elektrowni jądrowej w Republice Korei (Kori 1) oddanej do eksploatacji w 1978 r. W ślad za współpracą w obszarze energii jądrowej ze Stanami Zjednoczonymi Republika Korei stopniowo przejmowała amerykańskie wzorce w zakresie regulacji prawnych dot. sektora jądrowego. Jednocześnie blisko współpracowała z Międzynarodową Agencją Energii Atomowej do której przystąpiła już w 1957 r. jako jeden z jej członków-założycieli.

W kolejnych dekadach Republika Korei konsekwentnie rozwijała swój program energetyki jądrowej, w ramach którego wybudowano i oddano do eksploatacji łącznie 26 bloków jądrowych^[13], a kolejne 2 znajdują się aktualnie w fazie budowy. Jednocześnie kraj ten z importera technologii reaktorowych stała jednym z wiodących eksporterów tych technologii wygrywając 2009 r. przetarg na budowę elektrowni jądrowej w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (gdzie w latach 2016-2021 wybudował pierwszą w świecie arabskim elektrownię jądrową o łącznej mocy 5600 MWe), a w 2023 r. w Czechach. Ponadto, w 2022 r. koreańskie Ministerstwo Handlu, Przemysłu i Energii podpisało z Ministerstwem Aktywów Państwowych w Polsce list intencyjny w sprawie zbadania możliwości budowy w Polsce elektrowni jądrowej z wykorzystaniem technologii APR1400, w następstwie którego m.in. utworzono dedykowaną tej inwestycji spółkę celową (PGE PAK Energia Jądrowa S.A.)^[14].

3 | Ramy prawne koreańskiego programu energetyki jądrowej

3.1. Międzynarodowe ramy prawne

Podobnie jak w przypadku innych państw na obecny kształt regulacji prawnych dotyczących sektora jądrowego w Republice Korei zasadniczy wpływ mają instrumenty prawa międzynarodowego. Republika Korei jest

¹³ Łączny udział energii jądrowej w krajowej produkcji energii elektrycznej w Republice Korei wynosi obecnie ok. 30% (za www.world-nuclear.org).

¹⁴ Zob. <https://biznesalert.pl/polska-korea-pge-ze-pak-khnp-list-intencyjny-elektrownia-jadrowa-patnow/>.

stroną zdecydowanej większości konwencji i innych wielostronnych umów międzynarodowych dotyczących energii jądrowej, w tym:

- Konwencji bezpieczeństwa jądrowego,
- Konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych wraz z załącznikami I i II oraz Poprawki do Konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych,
- Wspólnej konwencji bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi,
- Konwencji o pomocy w przypadku awarii jądrowej lub zagrożenia radiologicznego,
- Konwencji o wczesnym powiadamianiu o awarii jądrowej,
- Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej.

Odnosnie do umówi bilateralnych, jakie Republika Korei zawarła z innymi państwami w zakresie współpracy w obszarze pokojowego wykorzystania energii jądrowej, poza wyżej wymienioną umową z USA z 1956 r. należy wskazać w szczególności umowy z następującymi krajami: Kanada (1976 r.), Belgia (1981 r.), Francja (1981 r.), Niemcy (1986 r.), Japonia (1990 r.), Wielka Brytania (1991 r.)^[15].

3.2. Krajowe ramy prawne

Koreańskie przepisy prawne wchodzącej w skład prawa energii jądrowej (gałęzi prawa regulującej funkcjonowanie sektora energetyki jądrowej) można zasadniczo podzielić na trzy kategorie:

1. przepisy ustrojowe określające ramy instytucjonalne wykorzystania energii jądrowej;
2. przepisy promujące wykorzystanie energii jądrowej – wspierające rozwój sektora jądrowego, w tym naukowo-badawczego;
3. przepisy mające na celu zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania energetyki jądrowej;
4. przepisy dotyczące odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową.

---

¹⁵ James F. Keeley, *A List of Bilateral Civilian Nuclear Cooperation Agreements* (Calgary: University of Calgary, 2009), 305.

3.3. Ramy instytucjonalne

3.3.1. Instytucje promujące wykorzystanie energii jądrowej (NEPIO)

RYS HISTORYCZNY

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej definiuje NEPIO (ang. *Nuclear Energy Programme Implementing Organization*) jako instytucję koordynującą działania państwa mające na celu wdrożenie energetyki jądrowej¹⁶. Historycznie pierwszą tego typu strukturę w Republice Korei stanowiło utworzone w 1956 r. przez koreański rząd Biuro ds. Energii Jądrowej podległe Ministerstwu Edukacji i Technologii. Biuro to miało za zadanie opracowanie „mapy drogowej” kluczowych działań przygotowawczych niezbędnych do zainicjowania programu rozwoju energetyki jądrowej. W tym zakresie Biuro zarekomendowało rządowi w szczególności przystąpienie do Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, uchwalenie ustawy o energii jądrowej, ustanowienie Instytutu Badawczego ds. Energii Jądrowej oraz budowę reaktora badawczego. W 1959 r. po wejściu w życie ustawy o energii jądrowej ustanowiona została nowa instytucja odpowiedzialna za koordynację działań państwa zmierzających do wdrożenia energetyki jądrowej – Departament Energii Jądrowej podległy bezpośrednio Prezydentowi Republiki Korei.

STAN OBECNY

Aktualnie rolę NEPIO pełni Komisja Energii Jądrowej utworzona na podstawie ustawy Nr 10909 z dnia 25 lipca 2011 r. o promowaniu energii jądrowej, która określa jej zadania, kompetencje, skład i tryb funkcjonowania. Zgodnie z art. 3 i 4 wyżej wskazanej ustawy Komisja koordynuje politykę państwa w zakresie rozwoju energetyki jądrowej, prowadząc w tym zakresie m.in. sprawy dot.:

- opracowywania i wdrażania Krajowych planów rozwoju energetyki jądrowej oraz prac badawczo-rozwojowych w obszarze energii jądrowej (szerzej omówionych w rozdziale 2.);
- opracowywania planów wydatków budżetowych dot. sektora energetyki jądrowej;

---

¹⁶ Zob. *Responsibilities and Capabilities of a Nuclear Energy Programme Implementing Organization* (IAEA, Vienna, 2009).

- rozwoju kadr dla potrzeb energetyki jądrowej;
- wsparcia eksportu technologii jądrowych;
- opracowywania i wdrażania Krajowych planów postępowania z odpadami promieniotwórczymi.

O silnej pozycji ustrojowej Komisji świadczy fakt, że jej przewodniczącym jest Prezes Rady Ministrów. Ponadto, zgodnie z art. 5 ustawy w skład Komisji wchodzi m.in. Minister Gospodarki i Finansów, Minister Nauki, Minister Spraw Zagranicznych, Minister Handlu, Minister Energii. Łącznie Komisja składa się z co najmniej 9, ale nie więcej niż 11 członków.

Na poziomie resortowym różnego rodzaju zadania w zakresie rozwoju energetyki jądrowej realizują następujące ministerstwa:

1. Ministerstwo Handlu, Przemysłu i Energii (w dużej mierze odpowiednik polskiego Ministerstwa Przemysłu) – właściwe m.in. w sprawach budowy i eksploatacji elektrowni jądrowych, zapewnienia dostaw paliwa jądrowego oraz postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym;
2. Ministerstwo Nauki i Technologii – właściwe m.in. w sprawach projektów badawczo-rozwojowych w obszarze energii jądrowej, podlega mu m.in. Koreański Instytut Badawczy Energii Jądrowej (KAERI) oraz Koreański Instytut Bezpieczeństwa Jądrowego (KINS);
3. Ministerstwo Spraw Zagranicznych – właściwe m.in. w sprawach tzw. dyplomacji jądrowej, w szczególności zawierania umów międzynarodowych dot. eksportu koreańskich technologii jądrowych.

3.3.2. Organ dozoru jądrowego

Ramy instytucjonalne systemu dozoru jądrowego w Republice Korei ukształtowane są zupełnie inaczej niż w Polsce. O ile w Polsce wszystkie funkcje w tym zakresie pełni jednoosobowy organ, tj. Prezes Państwowej Agencji Atomistyki^[17] (wykonujący swoje zadania przy pomocy kierowanego przez siebie urzędu – Państwowej Agencji Atomistyki), o tyle w Republice Korei funkcje te rozdzielone są pomiędzy różne podmioty i organy,

---

¹⁷ O aspektach ustrojowych dozoru jądrowego w Polsce zob. Tomasz R. Nowacki, „Organy dozoru jądrowego w strukturze administracji rządowej w Polsce” *Zeszyty Prawnicze*, nr 1 (2021).

w szczególności Ministerstwo Nauki i Technologii, Komisję Bezpieczeństwa Jądrowego oraz Koreański Instytut Bezpieczeństwa Jądrowego.

RYS HISTORYCZNY

Kiedy w 1958 r. uruchamiany był w Republice Korei program energetyki jądrowej funkcje, podmiotu odpowiedzialnego za promowanie wykorzystania energii jądrowej oraz zapewnienie jej bezpiecznego funkcjonowania nie były rozdzielone – obie funkcje pełniła ta sama struktura organizacyjna, tj. Departament Energii Jądrowej podległy bezpośrednio Prezydentowi Republiki Korei. W 1986 r. w następstwie awarii jądrowej w Czarnobylu na mocy nowelizacji ustawy o energii jądrowej powołana została Komisja Bezpieczeństwa Jądrowego działająca w ramach Ministerstwa Nauki i Technologii. Wydarzeniem, które miało kluczowy wpływ na aktualny kształt regulacji prawnych dotyczących dozoru jądrowego w Republice Korei była awaria jądrowa w Fukushima w 2011 r.

W okresie poprzedzającym awarię jądrową w Fukushima pozycja ustrojowa organu dozoru jądrowego w Republice Korei była słabsza niż obecnie – w przeciwieństwie do większości innych krajów eksploatujących lub planujących budować elektrownie jądrowe (np. Polski), nie istniała w Republice Korei osobna instytucja lub wyspecjalizowana agencja właściwa w sprawach bezpieczeństwa jądrowego, wykonująca zadania dozoru jądrowego. Funkcje te pełniło Ministerstwo Nauki i Technologii (dalej: MNT)^[18], które zgodnie z ustawą o energii jądrowej odpowiadało m.in. za:

- opracowanie strategii i regulacji prawnych dot. bezpieczeństwa jądrowego^[19];
- kontrolę i ocenę stanu bezpieczeństwa obiektów jądrowych;
- wydawanie, zmianę i uchylanie zezwoleń w zakresie bezpieczeństwa jądrowego.

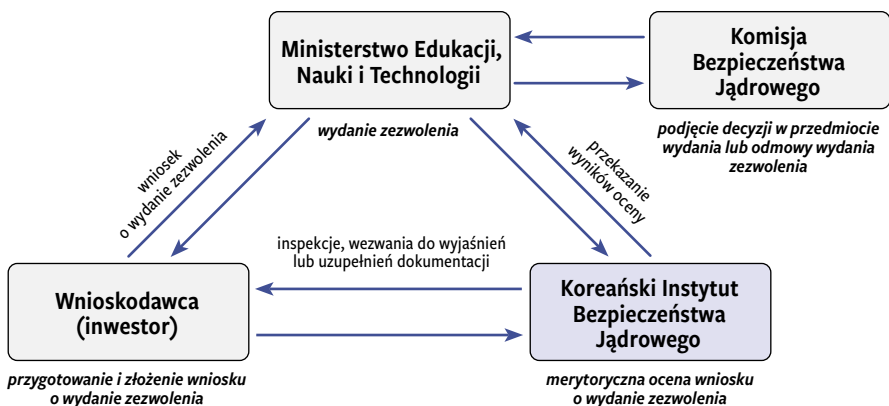
¹⁸ Za: 9 Raport Republiki Korei z wypełniania postanowień Konwencji Bezpieczeństwa Jądrowego (2022), 49. https://www.iaea.org/sites/default/files/24/01/9th_national_report_of_the_republic_of_korea_for_the_convention_on_nuclear_safety.pdf.

¹⁹ W odniesieniu do regulacji prawnych MNT odpowiadało w szczególności za opracowanie kryteriów bezpieczeństwa i szczegółowych standardów technicznych dot. budowy i eksploatacji obiektów jądrowych oraz zapewnianie ich przestrzegania na każdym etapie procesu inwestycyjnego (od etapu badań lokalizacyjnych i projektowanie elektrowni, aż po jej likwidację).

W ramach struktur ministerstwa funkcjonowała wydzielona część zajmująca się wyżej wymienionymi sprawami pod nazwą Biuro ds. Energii Jądrowej, nadzorowane przez wiceministra podległego bezpośrednio ministrowi. Biuro składało się z 5 departamentów (m.in. Departament Bezpieczeństwa Jądrowego, Departament Ochrony Radiologicznej, Departament Inspekcji, Departament Zagrożeń Radiologicznych) oraz 1 zespołu. W okresie poprzedzającym awarię jądrową w Fukushima Biuro zatrudniało na stanowiskach „merytorycznych” 66 osób, z których 40 zajmowało się regulacjami jądrowymi (dane za 2008 r.).

Biuro ds. Energii Jądrowej wykonywało swoje zadania we współpracy z funkcjonującą w ramach ministerstwa Komisją Bezpieczeństwa Jądrowego, która odpowiedzialna była za podejmowanie decyzji w „ważnych sprawach dot. bezpieczeństwa jądrowego”. Komisja ta podlegała bezpośrednio ministrowi, który przewodniczył jej pracom i składała się z 8 członków powoływanych przez ministra, z których żaden nie mógł być powiązany z przemysłem jądrowym. Komisja Bezpieczeństwa Jądrowego wykonywała swoje zadania przy pomocy powoływanego przez nią Specjalnego Komitetu ds. Bezpieczeństwa Jądrowego składającego się maksymalnie z 25 ekspertów, który dokonywał oceny technicznej spraw rozpatrywanych przez Komisję i przygotowywał w tym zakresie rekomendacje dla Komisji. W przypadku wystąpienia awarii lub innych incydentów jądrowych Komisja mogła ponadto powołać Specjalny Komitet Śledczy.

Na poniższym schemacie przedstawiono rolę poszczególnych podmiotów w procesie licencjonowania elektrowni jądrowej na przykładzie postępowania o wydanie zezwolenia na budowę obiektu jądrowego:

Rys. 1. Rola KINS w procesie licencjonowania elektrowni jądrowych

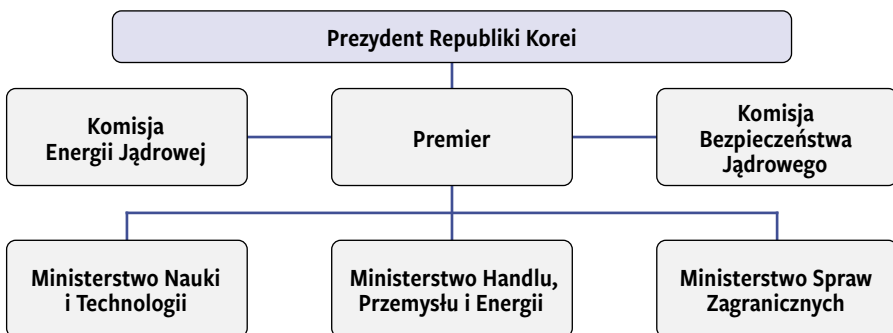
STAN OBECNY

Po awarii jądrowej w Fukushima i znaczącym wpływie jaka ona wywarła na percepcję zagrożeń związanych z eksploatacją elektrowni jądrowych przez koreańskie społeczeństwo, nastąpiła radykalna reorganizacja administracji państwowej właściwej w sprawach bezpieczeństwa jądrowego. Już 21 lipca 2011 r., a więc zaledwie kilka miesięcy po tej awarii jądrowej, uchwalona została ustawa o Komisji Bezpieczeństwa Jądrowego. Na mocy tej ustawy w dniu 26 października tego samego roku utworzona została nowa, niezależna, instytucja właściwa w sprawach bezpieczeństwa jądrowego, ochrony fizycznej oraz nieprolifracji podległa bezpośrednio Prezydentowi Republiki Korei – Komisja Bezpieczeństwa Jądrowego (Nuclear Safety and Security Commission). Jej pozycja ustrojowa była zatem znacznie mocniejsza niż dotychczasowej komisji o zbliżonej nazwie (Nuclear Safety Commission), która podlegała jedynie Ministrowi Nauki i Technologii. W 2013 r. na mocy nowelizacji ustawy o administracji rządowej Komisja Bezpieczeństwa Jądrowego została podporządkowana premierowi i stan taki utrzymuje się do dnia dzisiejszego.

Szczegółowy zakres zadań Komisji określony jest w art. 12 ustawy i obejmuje m.in.: koordynację spraw dot. zarządzania bezpieczeństwem jądrowym, opracowywanie Krajowych planów w zakresie rozwoju bezpieczeństwa jądrowego, opracowywanie przepisów dotyczących materiałów i obiektów jądrowych oraz wydawanie, zmianę lub uchylanie zezwoleń i innych decyzji administracyjnych dotyczących obiektów jądrowych. Z realizacji swoich zadań Komisja corocznie przedkłada sprawozdanie Zgromadzeniu Narodowemu.

Przewodniczący Komisji powoływany jest przez Prezydenta Republiki Korei spośród kandydatów przedstawianych przez Prezesa Rady Ministrów. Czterech członków Komisji powołuje prezydent na wniosek Przewodniczącego Komisji, a pozostałych czterech – na wniosek Zgromadzenia Narodowego. Łącznie w skład Komisji wchodzi 9 członków powoływanych na trzyletnią kadencję spośród osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem w obszarze bezpieczeństwa jądrowego. Członkowie Komisji mogą być ponownie powołani jedynie raz. Ich odwołanie może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie.

Na poniższym schemacie podsumowano ramy instytucjonalne koreańskiego programu energetyki jądrowej:

Rys. 2. Ramy instytucjonalne koreańskiego programu energetyki jądrowej

3.3.3. Organizacje wsparcia technicznego

3.3.3.1. KOREAŃSKI INSTYTUT BADAWCZY ENERGII JĄDROWEJ

Koreański Instytut Badawczy Energii Jądrowej (KAERI) stanowi jedyny rządowy ośrodek badawczo-rozwojowy w obszarze energii jądrowej, będący swego rodzaju zapleczem naukowym koreańskiego przemysłu jądrowego. KAERI został utworzony w 1959 r. i w kolejnych dekadach przyczynił się m.in. do opracowania koreańskich technologii reaktorowych OPR-1000 i APR-1400. Obecnie instytut ten zatrudnia ponad 1700 pracowników, a jego budżet na 2024 r. wynosi ponad 641 mld wonów (ok. 430 mln Euro)^[20]. Siedziba KAEI jest w Daejon.

3.3.3.2. KOREAŃSKI INSTYTUT BEZPIECZEŃSTWA JĄDROWEGO

Pierwszym koreańskim ośrodkiem w zakresie bezpieczeństwa jądrowego było utworzone w 1981 r. Centrum Bezpieczeństwa Jądrowego działające w ramach struktur Koreańskiego Instytutu Badawczego Energii Jądrowej i które odpowiedzialne było m.in. za przeprowadzanie ocen bezpieczeństwa i inspekcję obiektów jądrowych. W 1990 r. Centrum Bezpieczeństwa Jądrowego zostało wydzielone ze struktur KAERI i przekształcone na mocy ustawy w Koreański Instytut Bezpieczeństwa Jądrowego (KINS)

²⁰ <https://www.kaeri.re.kr/eng/board?menuId=MENU00709>.

jako wyspecjalizowana organizacja ekspercka w zakresie bezpieczeństwa jądrowego podległa Ministerstwu Nauki i Technologii.

Podstawę prawną funkcjonowania Koreańskiego Instytutu Bezpieczeństwa Jądrowego (KINS) stanowi ustawa nr 4195 z dnia 30 grudnia 1989 r. o Koreańskim Instytucie Bezpieczeństwa Jądrowego^[21], która określa jego zadania, kompetencje, strukturę, sposób działania. Kluczowe zadanie KINS polega na opracowywaniu przepisów dotyczących bezpieczeństwa jądrowego i zapewnianie wsparcia technicznego dla Komisji Bezpieczeństwa Jądrowego, w szczególności w zakresie dokonywanie ocen bezpieczeństwa elektrowni jądrowych na potrzeby procesu ich licencjonowania. Pozostałe zadania KINS obejmują m.in. prowadzenie badań w zakresie bezpieczeństwa jądrowego oraz działań informacyjno-edukacyjnych w tym obszarze.

Na czele KINS stoi prezes powoływany przez przewodniczącego Komisji Bezpieczeństwa Jądrowego. Struktura KINS składa się z trzech biur: Biura Bezpieczeństwa Jądrowego, Biura Ochrony Radiologicznej oraz Biura Zarządzania i Planowania. Łączna liczba pracowników KINS przekracza 600^[22].

3.3.3.3. KOREAŃSKI INSTYTUT NIEPROLIFERACJI JĄDROWEJ

Koreański Instytut Nieproliferaacji Jądrowej (Korea Institute for Nuclear Nonproliferation and Control) został utworzony w 2006 r. Instytut stanowi wyspecjalizowaną organizację wsparcia technicznego (TSO), która zgodnie z art. 7 ustawy o bezpieczeństwie jądrowym ma na celu zapewnienie zabezpieczeń materiałów jądrowych (*safeguards*) oraz kontrolę eksportu i importu technologii jądrowych. Ponadto, prowadzi ona m. in. monitoring postępów północnokoreańskiego programu rozwoju broni jądrowej.

3.3.3.4. KOREAŃSKA FUNDACJA BEZPIECZEŃSTWA JĄDROWEGO

Koreańska Fundacja Bezpieczeństwa Jądrowego została utworzona w 2012 r. jako publiczna fundacja mającą na celu wsparcie państwa w opracowywaniu i wdrażaniu polityk w zakresie bezpieczeństwa jądrowego (w tym w obszarze współpracy międzynarodowej). Do podstawowych zadań Fundacji należy m.in.: zarządzanie projektami badawczo-rozwojowymi w obszarze

---

²¹ https://www.nssc.go.kr/attach/namo/files/000001/20191206163855453_AJ1BR7oZ.pdf.

²² Wg stanu na koniec 2021 r. KINS zatrudnia 607 pracowników (za: 9th National Report of the Republic of Korea for the Convention on Nuclear Safety (2022), 18.

bezpieczeństwa jądrowego, przeprowadzanie na zlecenie Komisji niezbędnych badań dotyczących bezpieczeństwa jądrowego, prowadzenie szkoleń i działalności edukacyjnej w obszarze bezpieczeństwa jądrowego, zarządzanie Funduszem Bezpieczeństwa Jądrowego. Coroczne wydatki fundacji na realizację ustawowych zadań wynoszą ok. 50-100 mln Euro^[23].

3.3.3.5. KEPCO I KHNP

Korea Electric Power Corporation stanowi utworzone w 1961 r. największe w Republice Korei przedsiębiorstwo energetyczne (zatrudnia ponad 48 000 pracowników), które poprzez swoje spółki zależne odpowiada za wytwarzanie ponad 95% energii elektrycznej w Republice Korei^[24]. Odnosnie do struktury właścicielskiej KEPCO, to pakiet kontrolny akcji tego strategicznego dla koreańskiej gospodarki przedsiębiorstwa posiadają instytucje państwowe, z tego 35% Koreański Bank Rozwoju. Spółką-córką KEPCO jest Korea Hydro Nuclear Power (KHNP), która jest operatorem i inwestorem w przypadku wszystkich eksploatowanych i budowanych w tym kraju elektrowni jądrowych. W ten sposób stanowi ona kluczowy podmiot koreańskiego przemysłu jądrowego, za pomocą którego koreański rząd wdraża swoją politykę rozwoju energetyki jądrowej w kraju oraz politykę eksportu koreańskich technologii reaktorowych za granicę.

4.1. Przepisy promujące wykorzystanie energii jądrowej

USTAWA Z DNIA 11 MARCA 1958 R. O ENERGII JĄDROWEJ (1956-2011)^[25]

Uruchomienie programu energetyki jądrowej musi być poprzedzone uchwaleniem odpowiednich ustaw, na podstawie których ustanawiane są niezbędne do realizacji tego programu instytucje lub organy oraz określone są podstawowe wymagania dotyczące m.in. budowy i eksploatacji obiektów jądrowych. W Republice Korei historycznie pierwszym tego typu aktem prawnym była ustawa nr 483 z dnia 11 marca 1958 r. o energii

²³ Dane za 2023 r. <https://stip.oecd.org/stip/interactive-dashboards/policy-initiatives/2023%2Fdata%2FpolicyInitiatives%2F99995396>.

²⁴ <https://www.macrotrends.net/stocks/charts/KEP/korea-electric-power/number-of-employees>.

²⁵ https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=23918&type=part&key=23.

jądrowej^[26]. Projekt tej ustawy wzorowany był na analogicznych ustawach obowiązujących w Stanach Zjednoczonych i Japonii. Przedmiotowa ustawa określała podstawowe zasady dotyczące przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie energetyki jądrowej oraz wymagania dotyczące bezpieczeństwa obiektów jądrowych. Tym samym stanowiła instrument zarówno promowania wykorzystania energii jądrowej, jak i zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego. Na mocy tej ustawy utworzony został m.in. podległy Prezydentowi Republiki Korei Departament Energii Jądrowej koordynujący wdrażanie programu energetyki jądrowej. W ciągu kolejnych dekad przedmiotowa ustawa podlegała wielokrotnym nowelizacjom, z których najważniejsze miały miejsce w 1982 i 1996 r.

W 2011 r. w rezultacie reformy systemu bezpieczeństwa jądrowego w Republice Korei po awarii jądrowej w Fukushima omawiana ustawa została uchylona i zastąpiona nową, ograniczającą się wyłącznie do postanowień mających na celu promowanie wykorzystania energii jądrowej – tj. ustawy z dnia 25 lipca 2011 r. o promowaniu energii jądrowej.

USTAWA NR 10909 Z DNIA 25 LIPCA 2011 R. O PROMOWANIU ENERGII JĄDROWEJ (ZE ZM.)^[27]

Celem tej ustawy jest wsparcie rozwoju energetyki jądrowej w Republice Korei, w tym prac badawczo-rozwojowych w tym obszarze. Przepisy merytoryczne ustawy można podzielić na trzy grupy:

1. przepisy dot. zadań, kompetencji i sposobu funkcjonowania Komisji Energii Jądrowej (scharakteryzowanej w rozdziale II niniejszego artykułu);
2. przepisy dotyczące Krajowego planu promowania energetyki jądrowej;
3. przepisy mające na celu wsparcie sektora badawczo-rozwojowego w obszarze energii jądrowej.

Na szczególną uwagę zasługują przepisy dotyczące Krajowych planów promowania energetyki jądrowej, których odpowiednikiem w Polsce są

²⁶ Zob. Kim, Jong-Cheon, „Development of Nuclear Legislation in Korea” (Korea Legislation Research Institute, 2016), 31.

²⁷ https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=63659&type=sogan&key=54.

przepisy dotyczące Programu polskiej energetyki jądrowej. Dokumenty te określają politykę państwa względem sektora jądrowego w Republice Korei w perspektywie pięcioletniej, zawierając w szczególności:

- aktualny stan i perspektywy rozwoju energetyki jądrowej,
- cele polityki państwa w obszarze energii jądrowej oraz podstawowe kierunki działań państwa w tym zakresie, jak również wykaz zadań sektorowych niezbędnych do ich realizacji,
- plany inwestycji w zakresie budowy obiektów jądrowych wraz z proponowanymi sposobami ich sfinansowania.

Organem odpowiedzialnym za opracowanie projektu Krajowego planu jest Minister Nauki i Technologii, który przedkłada go do rozpatrzenia Komisji Energii Jądrowej, która z kolei przyjmuje go w drodze uchwały. Zgodnie z ustawą Minister Nauki i Technologii jest zobowiązany powiadomić poszczególnych ministrów o postanowieniach Planu. Następnie w celu realizacji założeń tego dokumentu, są oni zobowiązani do opracowania resortowych planów działań wykonawczych na okres kolejnych 5 lat oraz corocznych szczegółowych planów wdrażania projektów przewidzianych w ramach ww. planach resortowych.

Ponadto, ustawa zawiera liczne przepisy wspierające rozwój jądrowego sektora naukowo-badawczego. W tym zakresie m.in. ustawa nakłada na rząd obowiązek utworzenia Funduszu Energii Jądrowej, z którego środków finansowane są prace badawczo-rozwojowe w zakresie technologii jądrowych (a także działania mające na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa obiektów jądrowych). Podstawowym źródłem wpływów do Funduszu są składki uiszczane przez operatorów elektrowni jądrowych, których wysokość jest wprost proporcjonalna do ilości wytworzonej w poprzednim roku kalendarzowym w danej elektrowni jądrowej energii elektrycznej (0.2 wony za każdą kilowatogodzinę wytworzonej energii elektrycznej).

4.2. Przepisy mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej

Zgodnie z terminologią stosowaną przez Międzynarodową Agencję Energii Atomowej pojęcie „prawa jądrowego” (*nuclear law*) obejmuje ogół regulacji mających na celu ochronę ludzi, mienia i środowiska przed szkodliwymi

skutkami promieniowania jonizującego. W odniesieniu do sektora energetyki jądrowej omawiana gałąź prawa obejmuje w szczególności regulacje mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa jądrowego, ochrony fizycznej materiałów i obiektów jądrowych, nieprolifrację, odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową. W Polsce wszystkie te obszary tematyczne uregulowane są na szczeblu ustawowym w jednym akcie prawnym – ustawie z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe. W Republice Korei obowiązuje z kolei szereg ustaw dedykowanych poszczególnym wyżej wymienionym zagadnieniom.

4.2.1. Bezpieczeństwo jądrowe

USTAWA NR 10901 Z DNIA 25 LIPCA 2011 R. O BEZPIECZEŃSTWIE JĄDROWYM (ZE ZM.)^[28]

Pierwsze regulacje dotyczące bezpieczeństwa jądrowego zostały uchwalone w Republice Korei w 1969 r. w związku z planowaną budową pierwszej w kraju elektrowni jądrowej^[29] (wcześniej obowiązywały jedynie przepisy dotyczące ochrony radiologicznej). Do 2011 r. przepisy dotyczące bezpieczeństwa jądrowego zawarte były w ustawie o energii jądrowej. W następstwie awarii jądrowej w Fukushima nastąpiła głęboka nowelizacja ram prawnych funkcjonowania sektora jądrowego w Republice Korei. W jej wyniku ustawa o energii jądrowej została uchylona, a zawarte w niej przepisy dotyczące bezpieczeństwa jądrowego zostały przeniesione do osobnej ustawy – ustawy Nr 10901 z dnia 25 lipca 2011 r. o bezpieczeństwie jądrowym.

Ustawa ta reguluje wszystkie kwestie dotyczące zarządzania bezpieczeństwem jądrowym, na wszystkich etapach życia projektu jądrowego, począwszy od etapu prac badawczo-rozwojowych przez budowę i eksploatację obiektu jądrowego, aż po jego likwidację w celu „zapobieżenia katastrofom i zagrożeniom radiologicznym oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa publicznego”. Ustawa w szczególności zawiera przepisy dotyczące budowy i eksploatacji reaktorów jądrowych oraz związanych z nimi obiektów (np. przechowalników wypalonego paliwa jądrowego) oraz tryb sprawowania nadzoru i kontroli w zakresie przestrzegania warunków

²⁸ https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=65550&type=part&key=18.

²⁹ Youn Won Park, „Nuclear Safety Regulation in Korea – Historical Overview”, (2010): 12.

bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej. W ustawie określono m.in. system zezwoleń w zakresie bezpieczeństwa jądrowego. Ustawa nakłada na organ dozoru jądrowego (Komisję Bezpieczeństwa Jądrowego) obowiązek opracowania krajowej strategii w zakresie rozwoju bezpieczeństwa jądrowego oraz określa jej elementy oraz procedurę jej przyjęcia i wdrożenia.

USTAWA NR 18239 Z DNIA 8 CZERWCA 2021 R. O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O BEZPIECZEŃSTWIE JĄDROWYM (ZE ZM.)^[30]

Ustawa Nr 18239 z dnia 8 czerwca 2021 r. o udostępnianiu informacji dotyczących bezpieczeństwa jądrowego określa zasady i tryb postępowania w sprawach udostępniania informacji dotyczących bezpieczeństwa jądrowego, w tym rodzaje informacji dotyczących bezpieczeństwa jądrowego, które nie podlegają ujawnieniu. Celem ustawy jest zapewnienie obywatelom wiedzy na temat bezpieczeństwa jądrowego i w ten sposób zwiększenie akceptacji społecznej dla eksploatacji obiektów jądrowych. Ustawa m.in. uprawnia Komisję Bezpieczeństwa Jądrowego do ustanawiania na obszarach lokalizacji obiektów jądrowych: 1) Centrów wymiany informacji o bezpieczeństwie jądrowym działających przy organach samorządu terytorialnego; 2) Rady Bezpieczeństwa Jądrowego, w skład której wchodzi przedstawiciele Komisji, jednostek samorządu terytorialnego oraz mieszkańców danej miejscowości, na terenie której znajduje się obiekt jądrowy, oraz określa ich zadania i sposób funkcjonowania.

4.2.2. Ochrona fizyczna materiałów i obiektów jądrowych

Problematykę ochrony fizycznej materiałów i obiektów jądrowych reguluje ustawa Nr 6873 z dnia 15 maja 2003 r. o ochronie fizycznej i zagrożeniach radiologicznych (ze zm.)^[31]. Celem ustawy jest ustanowienie krajowego systemu ochrony fizycznej materiałów i obiektów jądrowych (w tym w zakresie cyberbezpieczeństwa) oraz określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zdarzeń radiacyjnych. Ustawa określa

³⁰ https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=59950&type=part&key=18.

³¹ https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=57440&type=part&key=18.

m.in. zadania i kompetencje Krajowego Komitetu Zarządzania Kryzysowego oraz Lokalnych Centrów Zarządzania Kryzysowego.

4.2.3. Postępowanie z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym

Ustawa Nr 9016 z dnia 28 marca 2008 r. o postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym (ze zm.)^[32] określa sposób postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym oraz organy właściwe w tym obszarze. W ustawie określone są m.in. zasady, tryb opracowywania i wdrażania przez Ministra Przemysłu, Handlu i Energii oraz elementy Krajowego planu postępowania z odpadami promieniotwórczymi, a także sposób prowadzenia konsultacji publicznych dotyczący tego dokumentu. Ponadto, ustawa określa m.in. zasady gromadzenia i wykorzystania środków na fundusz mający na celu pokrycie kosztów związanych z postępowaniem z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym.

4.2. Przepisy dotyczące odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową

Ustawa Nr 2094 z dnia 24 stycznia 1969 r. o odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową (ze zm.)^[33] określa szczegółowe zasady odpowiedzialności cywilnej za szkody jądrowe, w tym granice tej odpowiedzialności oraz odnośne obowiązki podmiotu eksploatującego dany obiekt jądrowy. Należy podkreślić, że Republika Korei nie należy do żadnego międzynarodowego systemu odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową, w szczególności nie jest stroną Konwencji wiedeńskiej o odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową, Konwencji paryskiej wobec osób trzecich w dziedzinie energii jądrowej ani Konwencji o uzupełniających odszkodowaniach za szkodę jądrową.

³² https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=46216&type=part&key=32.

³³ https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=57095&id=B23002000984&type=history&key=Nuclear+Liability&groupcode=.

4 | Podsumowanie

1. Koreańskie ramy prawne bezpiecznego funkcjonowania energetyki jądrowej różnią się od analogicznego systemu istniejącego w Polsce. O ile w polskim porządku prawnym całość przepisów ustawowych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa jądrowego, ochrony fizycznej, nieprolifracji, odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową etc. zawarta jest w jednym akcie prawnym^[34], o tyle w prawie koreańskim zagadnienia te uregulowane są w osobnych, dedykowanych im ustawach. Oba podejścia mają swoje wady i zalety. Rozwiązanie przyjęte w Polsce niewątpliwie zapewnia większą spójność i przejrzystość systemu prawa energii jądrowej. Z drugiej strony zaletą rozbitcia ustawodawstwa jądrowego w Republice Korei na szereg mniejszych aktów prawnych jest pewne ułatwienie procesu legislacyjnego, w przypadku gdy zajdzie konieczność ich nowelizacji^[35]. Teoretycznie daje to zatem możliwość nieco szybszego dostosowania tego ustawodawstwa do zmieniających się okoliczności (np. wskutek pojawienia się nowych zaleceń MAEA) czy zagrożeń.
2. Koreańskie ustawodawstwo dotyczące sektora jądrowego wyróżnia się na tle innych krajów, niewątpliwie pod wpływem awarii jądrowej w Fukushima, dużym naciskiem kładzionym na zapewnienie społeczeństwu transparentnej i rzetelnej wiedzy w zakresie bezpieczeństwa jądrowego oraz wspieranie dialogu społecznego w tym zakresie. W specjalnej ustawie, niemającej odpowiednika w polskim porządku prawnym, szczegółowo uregulowano m.in. sposób i tryb udostępniania informacji, o których mowa powyżej. Szczególnie interesujące wydaje się w tym zakresie przyznanie organowi dozoru jądrowego kompetencji do tworzenia własnych lokalnych centrów informacyjnych o bezpieczeństwie jądrowym.
3. Republika Korei podobnie jak Polska zdecydowanie wspiera rozwój energetyki jądrowej i realizację projektów inwestycyjnych w tym sektorze, przy czym instrumenty tego wsparcia przybierają w obu

³⁴ Tj. w ustawie z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2024 r., poz. 1277).

³⁵ Z praktyki legislacyjnej wynika, że generalnie szybsze i łatwiejsze jest procedowanie zmian legislacyjnych stosunkowo niedużych ustaw, niż ustaw bardzo obszernych.

krajach zupełnie inne formy. O ile w Polsce przewidziane są one przede wszystkim na płaszczyźnie prawnoadministracyjnej (czego najlepszym przykładem jest tzw. specustawa jądrowa^[36]), a w mniejszym stopniu na płaszczyźnie instytucjonalnej, o tyle w Republice Korei sytuacja jest odwrotna. Kluczowe instrumenty wsparcia inwestycji jądrowych w tym kraju mają bowiem przede wszystkim charakter systemowych rozwiązań o charakterze instytucjonalno-politycznym. Należy do nich zaliczyć przede wszystkim utworzoną na mocy ustawy i koordynującą politykę państwa względem sektora jądrowego Komisję Energii Jądrowej, na czele, której stoi premier i w skład której wchodzi m.in. najwyższą rangą członkowie rządu (właściwi ministrowie). Tak silna pozycja w systemie organów państwa pozwala Komisji na skuteczne koordynowanie działań różnych instytucji państwowych niezbędnych do rozwoju energetyki jądrowej w kraju, nadawać tym działaniom odpowiedni priorytet i na najwyższym szczeblu usuwać ewentualne rozbieżności międzyresortowe w celu przyspieszenia realizacji inwestycji.

4. Odnosząc się do sfery prawnoadministracyjnej warto podkreślić, że pomimo sprawnej realizacji szeregu inwestycji w zakresie budowy elektrowni jądrowych, w Republice Korei w przeciwieństwie do Polski nie obowiązuje żadna ustawa szczególna mająca na celu usprawnienie procesu inwestycyjnego w tym zakresie – analogiczna do tzw. specustawy jądrowej. Jednocześnie bardzo rozwinięte są w prawie koreańskim m.in. różnego rodzaju instrumenty prelicencjonowania elektrowni jądrowych, z których część jest wzorowana na rozwiązaniach amerykańskich (np. Standard Design Certification^[37]).
5. System dozoru jądrowego w Republice Korei różni się od istniejącego w Polsce i jednocześnie wykazuje wiele podobieństw z systemem amerykańskim. W przeciwieństwie do Polski koreański organ dozoru jądrowego, tj. Komisja Bezpieczeństwa Jądrowego, podobnie jak jego amerykański odpowiednik ma charakter kolegialny. Ponadto, na uwagę zwraca bardzo rozbudowany system organizacji wsparcia technicznego świadczący usługi na rzecz dozoru jądrowego w postaci

---

³⁶ Ustawa z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących (Dz. U. z 2024 r., poz. 1410 z późn. zm.).

³⁷ Por. Stephen G. Burns, „Reformed and reforming: Adapting the licensing process to meet new challenges”, *Nuclear Law Bulletin*, nr 99 (2017): 13.

szeregu utworzonych w drodze ustawy instytutów (np. KINS), fundacji czy innych ośrodków.

6. Od czasu zakończenia wojny koreańskiej w 1953 r. Republika Korei przeszła drogę od jednego z najbiedniejszych krajów świata do jednego z globalnych eksporterów technologii jądrowych. Jeżeli za miarę skuteczności wprowadzonych w Republice Korei rozwiązań prawnoinstytucjonalnych dotyczących sektora jądrowego uznać więc tempo rozwoju i stan zaawansowania energetyki jądrowej w tym kraju, to rozwiązania te należy ocenić zdecydowanie pozytywnie. Jednocześnie stanowią one cenną wskazówkę dla wszystkich takich krajów które (podobnie jak Polska) planują usprawnić i przyspieszyć wdrażanie swych programów rozwoju energetyki jądrowej.

Bibliografia

- Burns Stephen G., „Reformed and Reforming: Adapting the Licensing Process to Meet New Challenges” *Nuclear Law Bulletin*, nr 99 (2017): 7-30.
- Integrated Regulatory Review Service, *Report to the Republic of Korea*, IAEA, 2011. https://www.iaea.org/sites/default/files/documents/review-missions/irrs_mission_to_korea_jul_2011_1.pdf.
- Keeley James F., *A List of Bilateral Civilian Nuclear Cooperation Agreements*. Calgary: University of Calgary, 2009.
- Kim Jong-Cheon, *Development of Nuclear Legislation in Korea*. Korea Legislation Research Institute, 2016.
- Michalak Anna, Jarosław Sułkowski, *System konstytucyjny Korei Południowej*. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 2012.
- NEA-OECD, *Regulatory and Institutional Framework for Nuclear Activities. Republic of Korea*, Paris, 2009.
- Nomenclature and Hierarchy: Basic South Korean Legal Sources*, 1995.
- Nowacki Tomasz R., „Nuclear Power on the Vistula River. Law and Policy in Shaping Energy Future of Poland” *Prawo i Więź*, nr 3 (2020): 182-209, DOI: 10.36128/prw.wi32.97.
- Nowacki Tomasz R., „Organy dozoru jądrowego w strukturze administracji rządowej w Polsce” *Zeszyty Prawnicze*, nr 1 (2021): 9-38. DOI: <https://doi.org/10.31268/ZPBAS.2021.02>.

Nowacki Tomasz R., „Prawo energii jądrowej w Polsce w obliczu wdrożenia energetyki jądrowej. Wybrane wyzwania i potencjalne obszary zmian” *Bezpieczeństwo Jądrowe i Ochrona Radiologiczna. Biuletyn Informacyjny Państwowej Agencji Atomistyki*, nr 3 (2024): 5-19.

Nuclear Safety and Security Commission, *9th National Report of the Republic of Korea for the Convention on Nuclear Safety*, 2022. https://www.iaea.org/sites/default/files/24/01/9th_national_report_of_the_republic_of_korea_for_the_convention_on_nuclear_safety.pdf.

Park Youn Won, *Nuclear Safety Regulation in the Republic of Korea. Historical Overview*, 2010.

Responsibilities and Capabilities of a Nuclear Energy Programme Implementing Organization. IAEA, Vienna, 2009.

Wiszowaty Marcin Michał, *Konstytucja Republiki Korei*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2015.

